

the Period till 2000» of 28.02.1995, No. 158/95]. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/158/95>

16. Sen`kivs`ky`j V. M., Olyany`shen T. V., Shtangret A. M., Mel`ny`kov O. V. (2009), Chy`tannya yak problema vil`nogo chasu : Za rezul`tatamy` sociologo–staty`sty`chny`x doslidzhen` [Reading as a problem of free time: By results of sociological–statistical research]. Ukr. akad. drukarstva, L'viv, [in Ukrainian].

Дані про автора

Мельников Олександр Валерійович,

к.т.н., докторант Науково–дослідного фінансово–го інституту Державної навчально–наукової установи «Академія фінансового управління», м. Київ
e–mail: a.melnokiv@gmail.com

Данные об авторе

Мельников Александр Валериевич,

к.т.н., докторант Научно–исследовательского фінансового института Государственного учебно–научного учреждения «Академия финансового управления», г. Киев
e–mail: a.melnokiv@gmail.com

Data about the author

Alexander Melnikov,

PhD in Technical Sciences, Doctoral of the Research and Financial Institute of the State Educational and Scientific Institution «Academy of Financial Management», Kyiv
e–mail: a.melnokiv@gmail.com

DOI: 10.5281/zenodo.1445463

ВАСИЛЬЧАК С.В.,

СОЛОВІЙ С.Б.,

ЛОЯК Л.М.

Сучасні проблеми реформування пенсійної системи в Україні

Предметом дослідження є теоретико–методологічні засади реформування пенсійної системи в Україні.

Метою дослідження є виявлення найбільш суттєвих проблем розвитку пенсійної системи в Україні та окреслення можливих шляхів їх вирішення.

Методи дослідження. У дослідженні використано сукупність наукових методів і підходів, у тому числі логічного узагальнення, системний, метод порівнянь, графічний, що дозволило забезпечити концептуальну єдність дослідження.

Результати роботи. У статті розглянуто актуальні проблеми розвитку реформованої пенсійної системи в сучасній Україні та перспективи їх подолання. Досліджено проблеми і перспективи розвитку сучасної пенсійної системи України. Визначено, що вдосконалення чинної пенсійної системи має багатоаспектний характер та розраховане на тривалу перспективу, що полягає у втіленні в життя вже прийнятих законодавчих актів, виявленні їх недоліків і розробці пропозицій щодо вдосконалення системи державного регулювання у цій сфері.

Галузь застосування результатів. В галузі економічних наук та в практичній діяльності структурних підрозділів Пенсійного фонду України.

Висновки. Основні підсумки дослідження та його теоретико–методологічні результати можна звести до наступного формулювання: пенсійне забезпечення та його рівень визначають економічне та соціальне становище населення країни, формує систему соціального захисту, дослідження доводять, що держава проводить пенсійну реформу, при цьому не маючи на це необхідної кількості фінансових ресурсів, визначено потребу в усуненні законодавчих прогалин, вдосконаленні правового регулювання питань сплати страхових внесків на обов'язкове державне пенсійне страхування, усунення диспропорцій у рівнях пенсійного забезпечення різних категорій громадян, з метою вирішення яких потрібний цілий комплекс заходів, що повинні бути узгоджені з рівнем економічного розвитку держави, направлені на детинізацію заробітної плати, формування загальнообов'язкового накопичувального пенсійного страхування.

Ключові слова: пенсійна система, пенсійна реформа, страховий стаж, пенсійне забезпечення, накопичувальна пенсійна система, соціальна сфера.

Современные проблемы реформирования пенсионной системы в Украине

Предметом исследования является теоретико–методологические основы реформирования пенсионной системы в Украине.

Целью исследования является выявление наиболее существенных проблем развития пенсионной системы в Украине и определение возможных путей их решения.

Методы исследования. В исследовании использованы совокупность научных методов и подходов, в том числе логического обобщения, системный, метод сравнений, графический, что позволило обеспечить концептуальное единство исследования.

Результаты работы. В статье рассмотрены актуальные проблемы развития реформированной пенсионной системы в современной Украине и перспективы их преодоления. Исследованы проблемы и перспективы развития современной пенсионной системы Украины. Определено, что совершенствование действующей пенсионной системы имеет многоаспектный характер и рассчитано на длительную перспективу, которая заключается в воплощении в жизнь уже принятых законодательных актов, выявлении их недостатков и разработке предложений по совершенствованию системы государственного регулирования в этой сфере.

Область применения результатов. В области экономических наук и в практической деятельности структурных подразделений Пенсионного фонда Украины.

Выводы. Основные итоги исследования и его теоретико–методологические результаты можно свести к следующей формулировке: пенсионное обеспечение и его уровень определяют экономическое и социальное положения населения страны, формирует систему социальной защиты, исследования показывают, что государство проводит пенсионную реформу, при этом не имея на это необходимого количества финансовых ресурсов, определена потребность в устранении законодательных пробелов, совершенствовании правового регулирования вопросов уплаты страховых взносов на обязательное государственное пенсионное страхование, устранения диспропорций в уровнях пенсионного обеспечения разных категорий граждан, с целью решения которых нужен целый комплекс мер, которые должны быть согласованы с уровнем экономического развития государства, направленные на детенизацию заработной платы, формирование общеобязательного накопительного пенсионного страхования.

Ключевые слова: пенсионная система, пенсионная реформа, страховой стаж, пенсионное обеспечение, накопительная пенсионная система, социальная сфера.

Modern problems of reforming the pension system in Ukraine

The subject of the study is theoretical and methodological principles of reforming the pension system in Ukraine.

The purpose of the study is to identify the most significant problems of the development of the pension system in Ukraine and to identify possible ways of resolving them.

Research methods. The study uses a set of scientific methods and approaches, including logical generalization, systemic, comparison method, graphical, which allowed to ensure the conceptual unity of research.

Results of work. The article deals with the actual problems of the reformed pension system in

modern Ukraine and the prospects for overcoming them. The problems and prospects of development of the modern pension system of Ukraine are investigated. It is determined that the improvement of the current pension system has a multi-faceted nature and is designed for a long-term perspective, which consists in the implementation of already adopted legislative acts, identifying their shortcomings and developing proposals for improving the system of state regulation in this.

The field of application of results. *In the field of economics and in the practical activities of the structural units of the Pension Fund of Ukraine.*

Conclusions. *The main results of the study and its theoretical and methodological results can be reduced to the following wording: pension provision and its level determine the economic and social situation of the population of the country, forms a system of social protection, the research proves that the state conducts pension reform, without having the necessary amount financial resources, the need to eliminate legislative gaps has been, improvement of legal regulation of issues of payment of insurance premiums for compulsory state pension insurance, elimination of disproportions in the levels of pension provision of various categories of citizens, for the purpose of which a complex set of measures is required that must be coordinated with the level of economic development of the state, aimed at the reduction of wages, formation of compulsory accumulative pension insurance.*

Key words: *pension system, pension reform, insurance period, pension provision, accumulative pension system, social sphere.*

Постановка проблеми. Рівень пенсійного забезпечення є показником економічного та соціального становища населення країни. Питання реформування пенсійної системи сьогодні гостро стоїть у багатьох країнах світу. Процеси глобалізації, які розпочалися на рубежі XX і XXI ст., вплинули не тільки на економічне життя провідних країн, а й позначилися на системах їх соціального захисту. Держави стикнулися з проблемами, які мають тенденцію до поглиблення і вимагають змін у ключових напрямках соціальної політики. Серед цих проблем слід виділити: демографічні (депопуляція та старіння населення, зменшення тривалості життя, зниження народжуваності, міграція робочої сили); економічні (безробіття, погіршення співвідношення між працюючими та пенсіонерами, зростання навантаження на працююче населення); соціальні (бідність у найбагатших країнах, "мізерний" споживчий кошик тощо) [1, с. 59].

Сучасний стан соціально-економічного розвитку України та соціальної політики свідчить, що держава проводить надмірно соціалізовану політику, при цьому не маючи на це необхідної кількості фінансових ресурсів. Стан потенціалу реального сектора економіки фактично не створює необхідної доданої вартості. Для вирішення проблем підвищення соціальних стандартів держава формує штучне збільшення доходів шляхом емісії грошей. Це призводить до досить стриманого розвитку реального сектору економіки.

Також спостерігається складна демографічна ситуація, яка впливає на реальний сектор економіки, оскільки потребує збільшення соціальної допомоги. Певною мірою ситуацію виправляє те, що в Україні дуже низька середня тривалість життя і тому доля пенсіонерів відносно незначна. Але навіть за таких показників вона є загрозливою. Головна особливість демографічних проблем – це інертність та довгий вплив на процеси. Демографічну ситуацію не можна змінити швидко. Вирішення проблем демографічного плану, на жаль, має часовий лаг, який складає приблизно від 18 до 23 років.

На сьогоднішньому етапі соціально-економічного розвитку суспільних відносин в Україні неабияка увага приділяється пенсійному реформуванню. Є потреба в усуненні законодавчих прогалин, вдосконаленні правового регулювання питань сплати страхових внесків на обов'язкове державне пенсійне страхування, усунення диспропорцій у рівнях пенсійного забезпечення різних категорій громадян тощо.

Аналіз досліджень та публікацій. Питання розвитку пенсійного забезпечення завжди були актуальними. Проблематику розвитку пенсійної системи в Україні досліджували Л. Ткаченко, Я. Дробот, І. Губрієнко, Л. Єлісеєва, Н. Примачук, Т. Калита, В. Толуб'як та інші. Фінансовий стан Пенсійного фонду України висвітлено в аналітичних доповідях Міністерства соціальної політики, на офіційному сайті Пенсійного фонду України.

В наукових дослідженнях вирішення проблеми забезпечення реформування пенсійної системи піднімається багато різних актуальних питань та напрямів. Зокрема питання розвитку пенсійної системи європейських країн, підвищення пенсійного віку, вдосконалення солідарної системи і недержавного пенсійного забезпечення, а також запровадження накопичувальної пенсійної системи. Проте мало дослідженими є помилки та ризики нового етапу пенсійної реформи.

Мета статті полягає у виявленні найбільш суттєвих проблем розвитку пенсійної системи в Україні та окреслення можливих шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. За своєю соціально-економічною природою пенсійна система вважається одним із чинників національної безпеки України. Пенсійна система будь-якої країни – це особлива система захисту громадян, які працюють, і членів сімей, що перебувають на їх утриманні, від втрати трудового доходу при настанні непрацездатності внаслідок старості, інвалідності, втрати годувальника.

Пенсійна система за своєю структурою та змістом є складним комплексом інститутів, відносин та механізмів, за допомогою яких формуються пенсійні фонди та створюються відповідні умови для пенсійного забезпечення непрацездатного населення. Невід'ємною складовою пенсійної системи є пенсійне забезпечення [2, с. 24]. Система пенсійного забезпечення в Україні залишається соціально несправедливою – як за професійною, так і за гендерною ознаками. Важливим практичним кроком під час здійснення системних перетворень у вітчизняній пенсійній системі є запровадження з 1 жовтня 2011 року Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи». Цей закон охоплює певний ряд проблем, які стосуються соціальної сфери, а саме: підвищення пенсійного віку, збільшення тривалості нормативного страхового стажу, обмеження максимального розміру пенсії тощо [3, с. 100].

Пенсійна реформа в Україні є продовженням та однією з необхідних умов ринкового реформування соціальної політики держави. Удосконалення чинної пенсійної системи має багатоаспектний характер і розраховане на довготривалу перспективу, що полягає у втіленні в життя вже прийнятих законодавчих актів, виявленні їх недоліків і розробці пропозицій щодо вдосконалення системи державного регулювання в цій сфері.

Основною метою програми подальшої пенсійної реформи в Україні є введення в дію трирівневої системи пенсійного забезпечення, яка являє собою механізм, за допомогою якого громадяни можуть відкласти кошти, зароблені у працездатному віці, для того, щоб отримувати достатній дохід у похилому непрацездатному віці.

I рівень – солідарна система, яка функціонує і сьогодні. Виплати формуються за рахунок поточних надходжень від сплати пенсійних внесків. Максимальний розмір пенсії обмежений. Немає зв'язку між сумою сплачених внесків та розміром майбутньої пенсії. Ця система спрацьовує для низькооплачуваних професій, тому що забезпечує їм досить високий коефіцієнт заміщення.

II рівень – система обов'язкових накопичень громадян, введення якої передбачає акумулювання персоніфікованої частини пенсійних внесків громадян на індивідуальних накопичувальних пенсійних рахунках та подальше їх інвестування з метою отримання інвестиційного доходу, який розподіляється між учасниками.

III рівень – недержавне пенсійне забезпечення громадян, добровільне додаткове пенсійне страхування. Реалізується через відкриті, корпоративні, професійні недержавні пенсійні фонди і базується на залученні добровільних внесків громадян за першими пенсійними схемами з метою інвестування у цінні папери для отримання прибутку (інвестиційного доходу), який забезпечить їм додаткову пенсію [4, с. 182].

Рівень пенсійного забезпечення по суті є показником економічного та соціального стану країни. Зниження ефективності господарювання і політичні та економічні кризи, інфляційні процеси, безробіття – все це тим чи іншим чином відбивається на стані соціального забезпечення населення в цілому та пенсійному забезпеченні, зокрема.

Основними факторами, які впливають на формування та трансформацію фінансових механізмів пенсійної системи з урахуванням соціальної складової є: старіння населення, зміна демографічного складу, глобалізація ринків товарів і робочої сили, зростання зайнятості в неформальному секторі економіки та неповна зайнятість. Тому пенсійне забезпечення слід розглядати не просто як напрям соціального захисту, а як важливу складову фінансової системи, що забезпечує відтворення і розвиток населення та економічне зростання й конкурентоспроможність

країни. При цьому надзвичайно важливо організувати пенсійну систему таким чином, щоб у суспільстві (як серед самих пенсіонерів, так і серед інших груп населення) не виникало думки про те, що пенсіонери є утриманцями, тягарем або навантаженням для працюючих чи держави. Саме підхід до пенсійного забезпечення як до форми соціальних і, зокрема, демографічних інвестицій, здатний вирішити цю проблему, адже довге й здорове життя є основоположним правом і вищим благом для кожної людини.

Як впливає із доведеного, пенсійна система завжди залишається базовим складником системи соціального забезпечення через систему соціальних гарантій та суттєвим чинником, який прямо впливає на стан економіки держави. На сьогодні пенсійна система України знаходиться у кризовому стані, який характеризується такими проявами:

- значний дефіцит коштів Пенсійного фонду, що призводить до посилення залежності від державного бюджету;
- тінізація заробітної плати громадян;
- демографічна криза – значне перевищення кількості пенсіонерів над кількістю громадян, які працюють [5, с. 63].

Доцільно звернути увагу на те, що головна проблема розвитку пенсійної системи полягає у відсутності певної законодавчої бази, яка б регулювала фінансовий аспект цього питання. У своїх наукових працях Т. А. Калита акцентує увагу на тому, що визначення напрямів реформування пенсійної системи та її сучасний стан залежать від розв'язання економічних, соціальних і фінансових проблем. Для вирішення їх потрібний цілий комплекс заходів, які повинні бути узгоджені з рівнем економічного розвитку держави, податкової та соціальної політики тощо. Пенсійній реформі не вистачає темпів і комплексності у фінансовому механізмі осучаснення пенсійних виплат. Пенсійна реформа насамперед спрямована на підвищення рівня життя пенсіонерів, встановлення залежності розмірів пенсій від сум заробітної плати, на яку нараховуються страхові внески, і страхового стажу, а також фінансової стабільності пенсійної системи, заохочення громадян до заощаджень коштів на старість тощо [3, с. 101].

Однак, на думку окремих фахівців, такі масштабні соціальні ініціативи Уряду потребують додаткового фінансування. Найочевиднішим проявом кризи

пенсійної системи є значний дефіцит власних коштів, що призводить до посилення залежності від державного бюджету. Для Державного бюджету України, і без того переобтяженого соціальними зобов'язаннями, забезпечення встановленого рівня пенсійних виплат стало серйозним випробуванням, і, безумовно, однією з причин його дефіциту. Постає проблема не стільки у видатках Пенсійного фонду, скільки у його фінансуванні.

Провідні експерти з пенсійної реформи в Україні радять насамперед подумати про збільшення наповнення Фонду за умови економічного зростання. На їх думку, по-перше, треба провести детінізацію заробітної плати, оскільки 50 % працівників взагалі не сплачують внески, створити нормальні конкурентні умови для ведення бізнесу. При проведенні перевірок пенсійними та іншими державними контрольними органами потрібно звернути увагу на ті підприємства, які фіксують заробітну плату на рівні мінімальної оплати праці. На цих підприємствах можливе фінансування оплати праці з інших неофіційних джерел. При цьому роботодавець не сплачує належних відрахувань до бюджету, за працівника не сплачуються страхові внески. Відповідно, така заробітна плата не зараховується при розрахунках пенсійних виплат.

Враховуючи досвід інших країн, виправити цю ситуацію повинне створення другого рівня пенсійної системи, яке передбачає запровадження в нашій країні загальнообов'язкового накопичувального пенсійного страхування. Суть його в тому, що частина обов'язкових внесків до пенсійної системи (загальний рівень пенсійних відрахувань залишається незмінним) накопичуватиметься у єдиному Накопичувальному фонді й обліковується на індивідуальних рахунках громадян, які (та на користь яких) сплачуватимуть такі внески. Ці кошти інвестуватимуться в економіку країни з метою отримання інвестиційного доходу і захисту останніх від інфляційних процесів.

Результати проведених досліджень підтверджують, що запровадження другого рівня буде можливе лише після формування необхідних економічних передумов і створення налагодженої та ефективної системи державного нагляду й регулювання у цій сфері, а також необхідної інфраструктури.

Для України сьогодні пенсійне забезпечення громадян стало надзвичайно важливою соціально-економічною проблемою. Пенсійна система України є неефективною та дорогою – ставки

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

соціальних податків високі, а рівень пенсій низький. І з кожним роком ситуація загострюється: до 2050р. кількість пенсіонерів в Україні подвоїться, тому перед державою може постати необхідність або збільшити відрахування від фонду оплати праці, або скоротити розмір пенсій. Єдиною альтернативою підвищення зборів до Пенсійного фонду чи зниження рівня пенсій є впровадження інституту недержавного пенсійного забезпечення (далі НПЗ), провідну роль у якому відіграють недержавні пенсійні фонди (далі НПФ) – третій рівень пенсійної системи, яка формується з 2004 р. після набрання чинності ЗУ «Про недержавне пенсійне забезпечення» [2, с. 25].

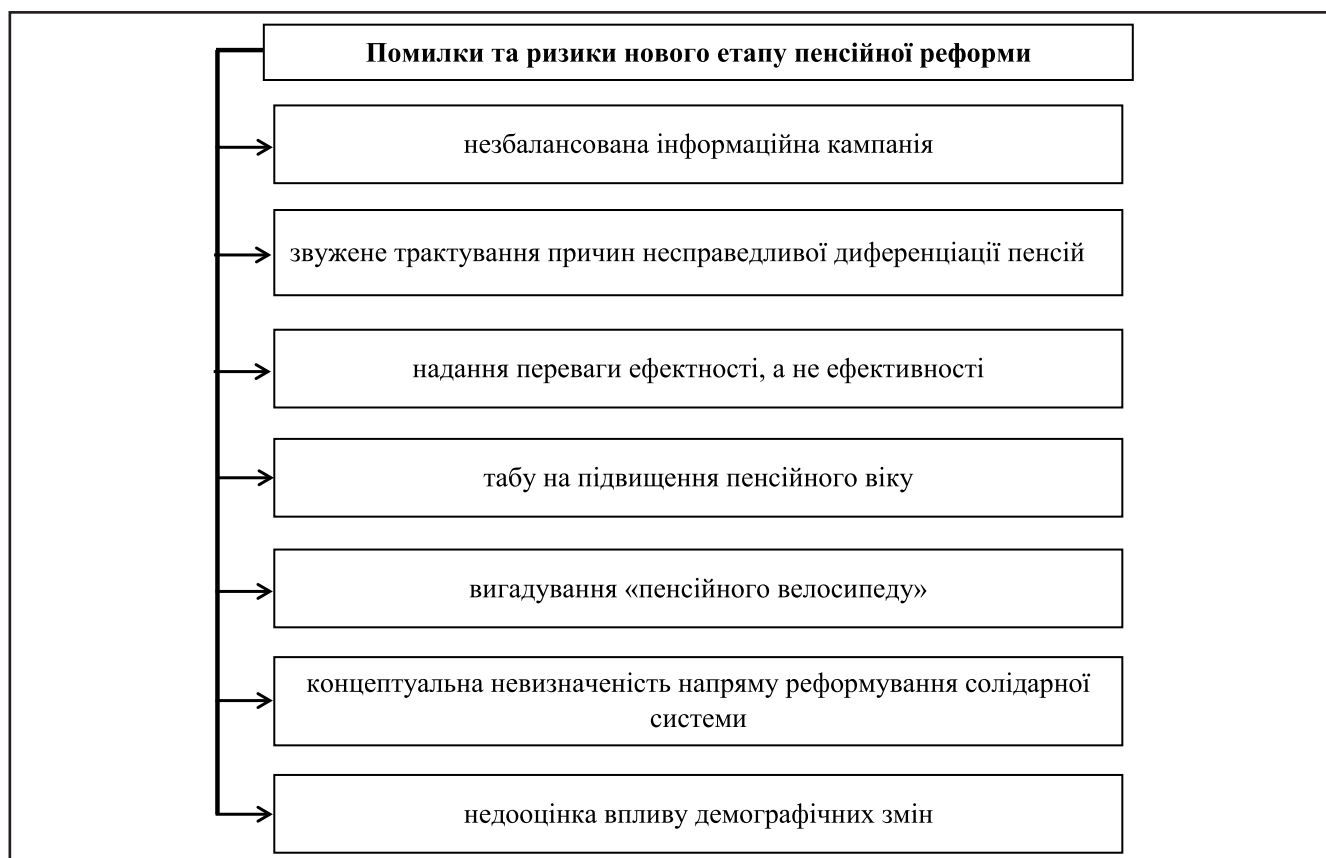
У середині квітня 2016 р. в Україні відбулася зміна уряду, і вже за кілька місяців були анонсовані перші зміни у пенсійній політиці. Акценти зроблено на здійсненні перерахунку пенсій з використанням більш актуальних показників зарплатної бази (так зване осучаснення) та посилення вимог до страхового стажу.

Досліджуючи проблеми пенсійної реформи в Україні, провідний науковий співробітник Інституту демографії та соціальних досліджень імені

М.В. Птухи НАН України Л. Ткаченко, відзначає, що осучаснення пенсій має компенсувати втрати пенсіонерів від тривалого замороження індексації пенсій та усунути розрив між новими й раніше призначеними пенсіями. Посилення вимог до страхового стажу має сприяти посиленню зв'язку між страховою участю та розміром пенсії, а також стимулювати легалізацію зайнятості та доходів. Ці два напрями стали основою для розроблення урядового проекту пенсійної реформи [6].

Обидва проголошені напрями є надзвичайно актуальними й об'єктивно необхідними для вирішення наявних проблем. Однак подальша конкретизація пропонованих заходів та механізмів їх реалізації виявили низку прогалин, що можуть негативно вплинути на результати. Найбільші помилки та ризики нового етапу пенсійної реформи зображено на рисунку.

Заходи пенсійної реформи мають супроводжуватися широкою інформаційно-роз'яснювальною кампанією, а також секторальними реформами, спрямованими на структурні зміни в економіці, посилення політики зайнятості, розвиток медико-соціальної інфраструктури тощо.

Помилки та ризики нового етапу пенсійної реформи*

* Побудовано автором

Висновки

Пенсійна система України залишається складною та непрозорою, як з погляду юридичного регулювання, так і з погляду організації фінансових потоків. Основною складовою системи соціального захисту населення є саме пенсійне забезпечення. Тому подальший розвиток пенсійної системи, як елементу соціального захисту населення, не може здійснюватися ізольовано від реформування суспільно-політичних та соціально-економічних процесів. Це обумовлює необхідність комплексного державного управління реформами в системі пенсійного забезпечення та соціальної політики і удосконалення відповідних організаційно-економічних механізмів у цих сферах.

Список використаних джерел

1. Губрієнко О.М. Проблеми та перспективи реформування пенсійної системи України / О.М. Губрієнко // Вісник Запорізького національного університету. – № 4. – 2010. – С. 57 – 64.
2. Єлісеєва, Л. В. Пенсійна система України: виклики та перспективи [Текст] / Людмила Володимирівна Єлісеєва, Наталія Сергіївна Примачук // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо – поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. – Том 23. – № 1. – С. 23 – 27.
3. Калита Т. А. Проблеми розвитку пенсійної системи в Україні та шляхи їх розв'язання / Т. А. Калита // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 1(64). – 2014. – с. 100 – 105.
4. Нога І. М. Розробка концепції соціальної політики держави через механізм реформування системи пенсійного забезпечення в Україні / І. М. Нога // ДонДУУ «МЕНЕДЖЕР». – № 2 (68). – 2014. – с. 180 – 188.
5. Дробот Я.В. Проблеми та напрямки реформування пенсійної системи в Україні / Я.В. Дробот, Н.В. Резніченко // Фінансовий простір. – 2016. – №1. – с. 63 – 66.
6. Ткаченко Л. Пенсійна система та пенсійна реформа в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/14044.pdf
7. Про схвалення Концепції подальшого проведення пенсійної реформи:
Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 жовт. 2009 р. №1224р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>

8. Офіційний сайт Пенсійного фонду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index>.

9. Пенсійна реформа – спроба №3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Economics/136867>

References

1. Hurbriienko O.M. Problemy ta perspektyvy reformuvannia pensiinoi systemy Ukrainy / O.M. Hurbriienko // Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. – № 4. – 2010. – S. 57 – 64.
2. Yeliseieva, L. V. Pensiina systema Ukrainy: vyklyky ta perspektyvy [Tekst] / Liudmyla Volodymyrivna Yeliseieva, Nataliia Serhiivna Prymachuk // Ekonomichnyi analiz: zb. nauk. prats / Ternopilskyi natsionalnyi ekonomichnyi universytet; redkol.: V. A. Derii (holov. red.) ta in. – Ternopil: Vydavnycho – polihrafichnyi tsentr Ternopilskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu «Ekonomichna dumka», 2016. – Tom 23. – № 1. – S. 23 – 27.
3. Kalyta T. A. Problemy rozvytku pensiinoi systemy v Ukraini ta shliakhy yikh rozv'iazannia / T. A. Kalyta // Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu DPS Ukrainy (ekonomika, pravo). – 1(64). – 2014. – s. 100 – 105.
4. Noha I. M. Rozrobka kontseptsii sotsialnoi polityky derzhavy cherez mekhanizm reformuvannia systemy pensiinoho zabezpechennia v Ukraini / I. M. Noha // DonDUU «MENEDZHER». – № 2 (68). – 2014. – s. 180 – 188.
5. Drobot Ya.V. Problemy ta napriamky reformuvannia pensiinoi systemy v Ukraini / Ya.V. Drobot, N.V. Reznichenko // Finansovy prostir. – 2016. – №1. – s. 63 – 66.
6. Tkachenko L. Pensiina systema ta pensiina reforma v Ukraini [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/14044.pdf
7. Pro skhvalennia Kontseptsii podalshoho provedennia pensiinoi reformy:
Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 zhovt. 2009 r. №1224r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.kmu.gov.ua>
8. Ofitsiinyi sait Pensiinoho fondu Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index>.
9. Pensiina reforma – spроба №3 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://tyzhden.ua/Economics/136867>

Дані про авторів

Васильчак Світлана Василівна,

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

д.е.н., професор, Львівський державний університет внутрішніх справ,

вул. Городецька, 26, м. Львів, 79000, Україна

e-mail: gidyak@i.ua

Лояк Лілія Миколаївна,

к.е.н., доцент, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76000, Україна

e-mail: lojak@ukr.net

Соловій Сергій Богданович,

к.е.н., ТОВ «Карпоінт Електрик»,

вул. Городецька, 306, м. Львів, 79000, Україна

e-mail: soloviy1977@gmail.com

Данные об авторах

Васильчак Светлана Васильевна,

д.э.н., професор, Львовский государственный университет внутренних дел

ул. Городецкая, 26, г. Львов, 79000, Украина

e-mail: gidyak@i.ua

Лояк Лилия Николаевна,

к.э.н., доцент, ДВНЗ «Прикарпатский национальный университет имени Василя Стефаника»

ул. Шевченка, 57, г. Ивано-Франковск, 76000, Украина

e-mail: lojak@ukr.net

Соловий Сергей Богданович,

к.э.н., ООО «Карпоинт Электрик»,

ул. Городецкая, 306, г. Львов, 79000, Украина

e-mail: soloviy1977@gmail.com

Data about the author

Svetlana Vasylchak,

Doctor of Economics, Professor, Lviv state University of Internal Affairs

Street Gorodozka, 26, Lviv, 79000, Ukraine

e-mail: gidyak@i.ua

Liliya Loyak

PhD in Economics, associate professor, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

Shevchenka Str., 57, Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine

e-mail: lojak@ukr.net

Serhiy Soloviy,

PhD, in Economics, LLC «Carpoint Electric»

Street Gorodotska, 306, Lviv, 79000, Ukraine

e-mail: soloviy1977@gmail.com